קד: הנושא את האשה פרק שנים עשר כתובות

אמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה. תימה מ"כ אמאי קאמר רב לעיל לא שנו אלא כשאין שטר כתובה יוצאה מתחת ידה אבל כששטר כתובה יוצאה מתחת ידה ואבל כשאין שטר כתובה יוצאה מתחת ידה מחלוקת גובה כתובתה לעולם ומאי לאיה היא משום שטר כתובה הואיל [1]ואינה גובה בה לרבו: **ה"ג** אתיא לקמיה דרבה. דרבה מיבעי ליה למיהדר פירי מיומא דכתיבא אדרכתא דהכי סגיגא ליה לרבה ס' המפקיד (כ"מ דף לה: ושם) אבל רבא סגיגא ליה מכי שליטו יומי אכרזתא מיהו מדקאמרה והא מר הוא דאמר אחריות טעות סופר הוא נראה דגרסינן רבא דרבא הוא דאמר הכי בפ"ק דב"מ (דף טו: ושם) ומלינן למימר דשפיר גרים רבא והאי דקאמרה ליה ליזיל ולהדר פירי מן ההוא יומא דכתיבא אדרכתא עד האידנא היא אמרה כן אבל לרבא לא סגיגא ליה הכי ומאי דקאמר לה רבא אחוי לי אדרכתא נראה לי לאו משום דליהדר מיומא דכתיבא אדרכתא אלא משום דאי לא כתיבא אדרכתא שפיר דלא מיתייב לאהדורי פירי אפילו מכי שלמו יומי דאכרזתא כיון דבעיות כתיבא אדרכתא כדמסיק:

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות היו בירושלים וחנן בן אבישלום. הכי גורס ר"ת דהא לר"מ דאמר בפ' חלק (סנהדרין דף קג:) דאבשלום אין לו חלק לעולם הבא היכי מסקינן בשמיה הא אמרינן ביומא בפ' הממונה (דף לח:) ושם רשעים ירקב דלא מסקינן בשמייהו ואבישלום שם אדם כדכתיב [2](אביה בן אבישלום) והכי נמי הא דאמר בפ"ק דשבת (דף יב: ושם) שבגד אים ירושלים [3]לא גרסינן שבגד אלא שבגד [4] דשבגד רשע הוה ויש מפרש דתרי שבגד היו דכתיב בישעיה (כ"ג) כה אמר ה' לצאות לך בת אל הסוכן הזה אל שבגד אשר על הבית וכתיב בתריה מה לך פה וגו' הנה ה' מטלטלך וגו' הכי משמע שהיה רשע ואחריו כתוב בסוף (שם לז) ויהי בשמוע המלך חזקיהו ויקרע את בגדיו ויתכס בשק וינא בית ה' וישלח [את] אליקים אשר על הבית ואת שבנא הסופר ואת זקני הכהנים בשקים וגו' הכי משמע דשבגא אחרינא היה ולאו מילתא היא דהוא נמי שבגא הראשון ואין מוקדם ומאוחר בענין כומתין ההוא בתרא דהיה נמעבד דסנהדרין רשע הוה דאמרי' (סנהדרין דף כו.) שאלא לסנחריב שבגא וסיעתו השלימו חזקיה וסיעתו לא השלימו וכשרלה לגאת הוא וסיעתו חוץ לחומה יצא הוא תחלה ובא גבריאל וסגר הדלת והרגו סנחריב ואז נתבגא עליו ישעיה הנה ה' מטלטלך ואף על גב דהכא קרי ליה סופר דהתם על הבית מכל מקום אחד הוא. מ"ר:

קשיא

הרי היא כבתחלה ואם היה שטר כתובה יוצא מתחת ידיה גובה כתובתה לעולם שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב ילמדנו רבינו כששטר כתובה יוצא מתחת ידה מחלוקת או כשאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה והלכה כדברי מי שלח ליה בשאין שטר כתובה יוצא מתחת ידה מחלוקת אבל שטר כתובה יוצא מתחת ידה גובה כתובתה לעולם והלכה כדברי חכמים כי אתא רב דימי א"ר שמעון בן פזי א"ר יהושע בן לוי משום בר קפרא לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה [1]ורבי אבהו א"ר יוחנן אפילו תוספת אין לה דאמר [2]רבי אייבו אמר רבי ינאי תנאי כתובה בכתובה דמי אתמר נמי א"ר אבא אמר רב הונא אמר רב לא שנו אלא מנה מאתים אבל תוספת יש לה [3]אמר ליה רבי אבא לרב הונא אמר רב הכי [4]אמר ליה אישתיקן קאמרת או אשקיין קאמרת אמר ליה אישתיקן קאמינא: חמתיה דרב חייא אריכא אינתת אחוה הואי ואלמנה בבית אביה הואי וזנה עשרים וחמש שנין בבי נשא לסוף אמרה ליה הב לי מזוני אמר לה לית לך מזוני הב לי כתובה אמר לה לא מזוני אית לך ולא כתובה אית לך תבעתיה לדינא קמיה דרבה בר שילא אמר ליה אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה זניתה עשרים וחמש שנים בבי נשא בחיי דמר דבכתפאי אמטאי לה [5]אמר ליה טעמא מאי אמור רבנן כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם דאמרינן משום כיסופא הוא דלא תבעה הכא נמי משום כיסופא הוא דלא תבעה זיל הב לה לא אשגח כתב לה אדרכתא אניכסיה אתא לקמיה דרבא א"ל חזי מר היכי דנן א"ל שפיר דנך אמרה ליה אי הכי ליזיל להדר לי פירי דמן ההוא יומא עד האידנא אמר לה אחוי לי אדרכתיך חזייה דלא הוה כתוב בה ואישתמודענא דנכסים אלו דמיתנא אינון [6]אמר לה אדרכתא לאו שפיר כתיבא אמרה ליה תיזיל אדרכתא [7]אישקול מיומא דשלימי יומא אכרזתא עד השתא אמר לה הני מילי [8]היכא דלא כתיב טעותא באדרכתא אבל היכא דכתיב טעותא באדרכתא לית לן בה אמרה ליה והא מר הוא דאמר [9]אחריות טעות סופר הוא אמר לה רבא בהא ליכא למימר טעות סופר הוא דבהא אפי' רבה בר שילא טעי מעיקרא הוא סבור הני והני דידיה דאזלה מהני ולא היא זימנין דאזלה ומשבחה ודבעלה מכספי ואמר לה שקיל דידך והב לי דידי ואתי לאפוקי לעזן על בי דינא:

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבישלום חנן אומר שני דברים אדמון אומר שבעה [10]מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע

הרי היא כבתחלה. ומונה כ"ה שנים משעת תביעה: **והלכה כדברי מי.** כדברי ר' מאיר או כדברי חכמים: **לא שנו.** דבכ"ה שנים מחלה: **אלא מנה מאתים.** שהם שם כתובה: **אבל תוספת יש לה.** דמתנה היא ולאו כתובה: **תנאי כתובה.** תוספת: **אישתיקן קאמרת או אשקיין קאמרת.** האי דמתמהת ומתמרת אמר רב הכי משום דלא סגיגא לך הוא ולאשתיקן קאמרת או משום דמחייבה עלך ולאשקיין קאמרת דאי אמרה רב משקיה לי תמרא דשפיר אמר: **איתתא אחוה הואי.** ומת בלא בנים וירשו רב חייא אחיו: **לא כתובה ולא מזוני.** דאלמנה בנות אביה אינה גובה אלא עד כ"ה שנים כדבנן: **בכספאי אמטאי לה.** מזונותיה מיום ליום: **הא נמי משום כיסופא.** מתמת הכנסת הזה שעשית לה: **אדרכתא.** פסק דין לגבות נכסיו בכל אשר תמצא: **אמרה ליה.** לרבא: **ליהדר לי פירי.** דאדרעא דשיעור כתובתאי דאכל מיומא דאיכתיבא לי אדרכתא עלייהו שמאותו היום הם נרשומי דהכי אמר רבה בפ' המפקיד (כ"מ דף לה:) גבי שומת כ"ד לוקח מאימתי אכיל פירי אמר רבה מכי מטי אדרכתא לידיה אביי אמר משנתמתה רבא אמר מכי שלמו יומי אכרזתא: **אישתמודענא.** הכרנו שהנכסים אלו שכתבנו אדרכתא זו עליהם של מת היו אישתיקן קאמינא: חמתיה דרב חייא אריכא אינתת אחוה הואי ואלמנה בבית אביה הואי וזנה עשרים וחמש שנין בבי נשא לסוף אמרה ליה הב לי מזוני אמר לה לית לך מזוני הב לי כתובה אמר לה לא מזוני אית לך ולא כתובה אית לך תבעתיה לדינא קמיה דרבה בר שילא אמר ליה אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה זניתה עשרים וחמש שנים בבי נשא בחיי דמר דבכתפאי אמטאי לה [5]אמר ליה טעמא מאי אמור רבנן כל זמן שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם דאמרינן משום כיסופא הוא דלא תבעה הכא נמי משום כיסופא הוא דלא תבעה זיל הב לה לא אשגח כתב לה אדרכתא אניכסיה אתא לקמיה דרבא א"ל חזי מר היכי דנן א"ל שפיר דנך אמרה ליה אי הכי ליזיל להדר לי פירי דמן ההוא יומא עד האידנא אמר לה אחוי לי אדרכתיך חזייה דלא הוה כתוב בה ואישתמודענא דנכסים אלו דמיתנא אינון [6]אמר לה אדרכתא לאו שפיר כתיבא אמרה ליה תיזיל אדרכתא [7]אישקול מיומא דשלימי יומא אכרזתא עד השתא אמר לה הני מילי [8]היכא דלא כתיב טעותא באדרכתא אבל היכא דכתיב טעותא באדרכתא לית לן בה אמרה ליה והא מר הוא דאמר [9]אחריות טעות סופר הוא אמר לה רבא בהא ליכא למימר טעות סופר הוא דבהא אפי' רבה בר שילא טעי מעיקרא הוא סבור הני והני דידיה דאזלה מהני ולא היא זימנין דאזלה ומשבחה ודבעלה מכספי ואמר לה שקיל דידך והב לי דידי ואתי לאפוקי לעזן על בי דינא:

הדרן עלך הנושא

שני דייני גזירות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבישלום חנן אומר שני דברים אדמון אומר שבעה [10]מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע

מוטחין היו ומוזכמין לדין דיני גזילות. חנן אומר ב' דברים ואין חכמים מודים לו ואדמון ז' חנן אומר

עין משפט נר מצוה

לד א מיי' פט"ז מהלכי תרומות הלכה כג עור ש"ע חו"מ סימן קח סעיף ג:
לה ב מיי' שם הל' כד טוש"ע שם סעיף כ:
לו ג מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ט סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף כ:
לז ד מיי' פכ"ב שם הלכה יב סמג שם טוש"ע ח"מ סימן לח סעיף ט:
לח ה מיי' פי"ב שם הל' ט סמג שם טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף ג וסימן לח סעיף ט:

תוספות רי"ד

שלח ליה ר"נ ב"ח לר"נ ב"י ילמדנו רבינו בששטר כתובה יוצא מת"י מחלוקת או בשאין שטר יוצא מת"י מחלוקת והל' כדברי מי שלח ליה כשאין שטר יוצא מת"י מחלוקת אבל שטר כתובה יוצא מת"י גובה כתיבתה לעולם והל' כחכמים: כי אתא ר"ד אר"ש ב"פ ארי"ל משום ב"ק ל"ש אלא מר"מ אבל תוספת י"ל. ור"א אר"י אפילו תוספת א"ל דאר"א אר"י תנאי כ' ככתובה דמי וכך הל' ודוקא תוספת כתובה דמיא לכתובה היא דשקלי מנכסי בעלה ולא חסרא בהו מידי אבל נדוניה שהביאה מבית אביה חיב גמור הוא וגובה לעולם: חמתי דר"ת מדיפתי איתת אחוה הוא זנה כ"ה שנין בבי נשא פי' שכת אחיו בלא בנים ורש אותו הוא לסוף א"ל הב לי מזוני א"ל ל"ש כתובה תבעתיו לדינא לקמיה דרבא כר"ש א"ל זנתה כ"ה שנים בבי נשא ובחיי דמר דבכתפאי אמטי לה א"ל טעמא מאי אמרו רבנן כ"ז שהיא בבית בעלה גובה כתובתה לעולם דאמרינן מחכת כסיפא הוא דלא תבעה פי' מפני שונים אותה ובעבור זה שתקה ולא תבעה ה"נ מפני שונה שם לא תבעה ולא אשגח בה כתב לה אדרכתא אנכסי פי' שטר שומא על נכסיו אתא לקמיה דרבא א"ל חזי מר היכי דנן א"ל שפיר דנך א"ל ליהדר לי פירי מן ההיא יומא עד האידנא פי' א"ל לרבא למיהדר לי ר"ח פירי דארעא דשמי לי בכתוכתי דאכל מיומא דמטה אדרכתא לידי דהכי אמרינן בפ' המפקיד מאימתי אכיל פירי מכי מטא אדרכתא לידיה. ואדרכתא לא שפיר כתיבי ולאו אדרכתא היא פי' לא היתה כתובה כהוגן דאיכעי' ליה למיכתב בה הכרנו שהנכסים הללו שכתבנו אדרכתא זו עליהם של מת היה ששיעבוד כתובתה עליהם מושלת ולא על כל נכסיו של זה א"ל תיזיל אדרכתא אישקול מיומא דשלמת יומא אכרזתא א"ל ה"מ היכא דליכא טעות באדרכתא אבל הכא כיון דאיכא טעות באדרכתא לא פי' שכל מה שעשו בטעות עשו כיון שלא עשו על נכסי המת

מסורת הש"ס

א) [לעיל נד:]. ב) נדרים עז. ע"ש הימיב כמי הרמ"ש]. ג) [כ"מ יד. טו: כ"ב קסט:]. ד) לעיל פח:. ה) כן הוא בכל הספרים וכ"כ מהרש"א ומיכסת מהרש"ל הואיל ונוגה בה לרבו. ו) [כ"ל נגי תנאי ומ"ת ט"ו] ופס אמו מעכה בת תנשלום].

גליון הש"ס

גמ' אמר רב הבי. בתוספות הרי"ש מגיה פי' לא הגיהת מ"ל מיסתיק מ"ל מיסתיק קאמרת מי מתקיין קאמרת ועי"ש פירוש: תוס' ד"ה שני דייני בו' לא נרסינן שבגא. עיין מגילה דף י ע"ב תוס' ד"ה רבה:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה שני. לא גרסינן אלא שבגא. כ"כ לשון תוס' בפ"ק דשבת ושבגא נמי הוי שם אדם כדאמרינן בסוטה אלא כשבגא והכל כי' ועיין בפרק היה טעל דף מח:

מוסף רש"י

תנאי כתובה. תוספת שהוא מתנה לוסיפוף לה וכן מזונות וכל הכך דתנן בפרקין דלעיל [לעיל נד.]. אחריות טעות סופר. כשאינו כתוב בשטר, סופר הוא שטעה, אבל זה לא ליה לי מעיתיו אלא אחריות נכסים, אלא שדי אינם זוחי בכדי [ב"מ יד.] וכמי שבתב בו אחריות דמי [רשב"ם ב"ב קסט:].

הדרן עלך הנושא

תוספות רי"ד (המשך)

אחריות ס"ם הוא פי' ה"נ שמא הסופר טעה שב"ד אדרכתא יפה צוו לו לכתוב והוא טעה ולא כתב בה אשתמודענא והדבר ברור שלא נכתבה כ"א על נכסי המת א"ל דהא אפילו רבה בר"ש הוא סבר הני והני דידיה נינהו ולא היא זמנין דאזלא ומשבחו לה וא"ל שקול דידך והב לי דידי פי' אזלא האשה ומשבחה לשדה ששמו לה ב"ד ודבעלה מיכספו שלא ישכיחם הירש שהוא בטוח שיחזור ויקח את שלו מידה ואמר לה שלי שלי המשועבדים ליכי ואתי לאפוקי לעז על בית דין שלא עיינו בתקנתה של זו:

ע"ג שני דייני גזילות היו בירושלים אדמון וחנן בן אבשלום חנן אומר שני דברים ואדמון אומר שבעה מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת מזונות חנן אומר תשבע בסוף ולא תשבע בתחלה נחלקו עליו כני כהנים גדולים ואמרו תשבע בתחלה ובסוף אר"ה כ"ה כדבריהם. אר"י ב"ז יפה אמר חנן לא תשבע אלא בסוף פי' אל"ל והא מר הוא דאמר אחריות ס"ם הוא פי' שב"ד אדרכתא יפה צוו לו לכתוב והוא טעה ולא כתב בה אשתמודענא והדבר ברור שלא נכתבה כ"א על נכסי המת א"ל דהא אפילו רבה בר"ש הוא סבר הני והני דידיה נינהו ולא היא זמנין דאזלא ומשבחו לה וא"ל שקול דידך והב לי דידי פי' אזלא האשה ומשבחה לשדה ששמו לה ב"ד ודבעלה מיכספו שלא ישכיחם הירש שהוא בטוח שיחזור ויקח את שלו מידה ואמר לה שלי שלי המשועבדים ליכי ואתי לאפוקי לעז על בית דין שלא עיינו בתקנתה של זו:

ד) [לעיל נד:]. ה) כן הוא בכל הספרים וכ"כ מהרש"א ומיכסת מהרש"ל הואיל ונוגה בה לרבו. ו) [כ"ל נגי תנאי ומ"ת ט"ו] ופס אמו מעכה בת תנשלום].

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com